

[Hølvæg Petersen.]

uddannelser. Det må accepteres. Hvorledes uddannelsen i de egentlige militære færdigheder skal foregå, er det vanskeligt for ikke-militære at tage stilling til, selv om man jo nok synes, at den eksercits, der stadig spiller en stor rolle, kunne få en mindre fremtrædende plads. Det har man i hvert fald kunnet gennemføre i andre lande.

Den omstændighed, at man inden for det, jeg kalder den egentlige militære uddannelse, må bygge på autoritære principper, begrundet imidlertid ikke, at disse autoritære principper skal overføres til soldatens tilværelse som helhed. Det skulle ikke være nødvendigt at indeksercere disciplin og lydighed også på helt andre områder end de egentlig militære. I hvert fald er det en kendsgerning, at man derved ofte kommer til at gribe ind over for den enkeltes individualitet på en måde, der kan føles ydmygende. Jeg mener virkelig, at vi bør overveje den tanke, som direktøren for Landsforeningen for Mentalhygiejne, Eggert Petersen, har fremsat. Ud fra sine erfaringer som officer og sin militærpsykologiske virksomhed foreslår han, at man foretager en opdeling af tjenestetiden, så den værnepligtige får en normal arbejdsuge. Det vil efter Eggert Petersens mening komme både befalingsmændene og de menige til gode.

Eggert Petersen siger herom følgende — jeg beder om den højtærede formands tilfaldelse til et kort citat —:

„Den militære befalingsmyndighed indskrænkes dermed til et område, hvor den har militær relevans. Det er et forældet og psykologisk helt uholdbart dogme, at lydighed er en refleks, og at man derfor skal have øvelse i at adlyde — øvelser, som også udstrækker sig til den meniges privatliv. Derfor må ansvaret for den meniges fritid og frihed overlades til ham selv; som et voksent menneske må han selv bestemme over sin person, påklædning og adfærd uden for arbejdstiden; ligesom han sammen med sine kammerater selv må have ansvaret for deres tilværelse på belægningsstuerne og på banjerne. Det er nok muligt, at også dette ansvar skal læres, men så er her en virkelig meningsfuld opgave for civilundervisningen: opdragelse til demokratisk samarbejde.“

Vi bør også interessere os for civilundervisningen og undersøge, om den har tilstrækkelig god placering, om den ikke i for høj grad lever i skyggen. Der gøres et nyttigt arbejde inden for civilundervisningen, men jeg tror, at den må styrkes, og det er vel værd at overveje, om den ikke på en mere organisk måde kan integreres i uddannelsen, således at en større del af den tomgang, der vitterligt findes i den lange tjenestetid, kan udnyttes til uddannelsesformål.

En ting kan vi sikkert være enige om, og det er, at kaserneforholdene mange steder er for ringe. I jo højere grad vi kan forbedre på de ydre rammer, des bedre muligheder vil der være for at indrette en acceptabel tilværelse for de indkaldte.

Jeg ser af en artikel i Kristeligt Dagblad for i dag, at den højtærede minister ønsker at nedsætte to nye udvalg. Det ene skal overveje uddannelsen af unge befalingsmænd, og det andet skal undersøge muligheden for en rationalisering inden for forsvarets toporganisation. Begge disse udvalg er tiltrængte. Hvorfor ikke lade rationaliseringsundersøgelsen omfatte også andet end toporganisationen?

Med hensyn til det, der er mest interessant i forbindelse med det, vi her drøfter: udvalget vedrørende uddannelsen, henstiller jeg til den højtærede minister, at kommissoriet bliver bredt. Jeg mener, at det må inddrage de forhold, jeg her har nævnt, og endnu flere, der har betydning for behandlingen af mandskabet. Det er ikke bare uddannelsen af de unge befalingsmænd, der bør revideres. Hvis man begrænser sig dertil, kommer man ikke ind til kernen i problemerne; så bliver det en behandling af et afsnit, der rives ud af sin sammenhæng.

De problemer, vi her står over for, kan vi ikke skyde fra os. Vi må huske, at værnepligten er et af de stærkeste indgreb, der gøres i det enkelte menneskes frihed. Derfor skal vi ikke møde denne debat hverken med fornærmelse eller med ligegyldighed. Den hænger simpelt hen sammen med vort samfunds demokratiske udvikling, og vi bør benytte os af lejligheden til, så godt vi nu kan det, at få undersøgt spørgsmålet til bunds, samtidig med at man naturligvis fra værnenes side må gøre en virkelig og